

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 3060/2021
20.10.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Марине Милановић, председника већа, Весне Станковић и Јелене Ивановић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији су пуномоћници Славко Жива и Тихомир Димковић, адвокати из ..., против туженог Јавног водопривредног предузећа „Воде Војводине“, Нови Сад, чији је пуномоћник Ивана Белић, адвокат из ..., ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 2/21 од 04.02.2021. године, у седници већа одржаној 20.10.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 2/21 од 04.02.2021. године.

ОДБИЈА СЕ захтев туженог за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Зрењанину П 89/19 од 09.09.2020. године, првим ставом изреке, одбијен је тужбени захтев да се обавезе тужени да тужиоцу на име накнаде материјалне штете, као власнику пољопривредног газдинства из ... исплати износ од 9.600.000,00 динара са законском затезном каматом од 06.11.2017. године до исплате и трошкове поступка са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате, као неоснован. Другим ставом изреке, обавезан је тужилац да туженом накнади трошкове парничног поступка у износу од 469.481,25 динара.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 2/21 од 04.02.2021. године, првим ставом изреке, жалба тужиоца је одбијена и првостепена пресуда потврђена. Другим ставом изреке, одбијени су захтеви парничних странака за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Тужени је поднео одговор на ревизију.

Испитујући правилност другостепене одлуке у побијаном делу у смислу члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“ број 72/11, 49/2013-УС, 74/2013-УС, 55/14, 87/18 и 18/20), Врховни касациони суд је утврдио да ревизија тужиоца није основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности. Указивање тужиоца на битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП, није било предмет оцене овог суда, с обзиром на то да се ради о повреди која се не може сматрати ревизијским разлогом, у смислу одредбе члана 407. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је носилац Пољопривредног газдинства уписаног у регистар пољопривредних газдинстава, регистрованог 23.10.2006. године, а тужена јавно предузеће чија делатност је одбрана од поплава. Тужилац, као закупац и „Јединство“ д.о.о. Бело Блато, као закуподавац су 23.10.2013. године закључили уговор о закупу пољопривредног земљишта укупне површине 240 ха на период од годину дана за календарску 2013/2014 годину, на којем је тужилац засејао сунцокрет. Крајем маја 2014. године на предметном земљишту се појавила вода на великим површинама, а тужени је у периоду од 16.05.2014. године до 20.05.2014. године издао више наредби о проглашењу редовне одбране од поплава. Тужилац се у вези настале ситуације обратио запосленима у Месној заједници „Бело Блато“ у јуну 2014. године, док се туженом није обраћао. Тужилац је у периоду од 01.10.2014. године до 15.10.2014. године пожњео део сунцокрета са предметног земљишта и исти предао „Степанов агро“ д.о.о. Стајићево. Дана 05.11.2014. године, тужилац је МЗ „Бело Блато“ усмено пријавио пољску штету од сувишних подземних и атмосферских вода на предметним парцелама у атару КО Бело Блато, а у записнику Комисије за процену пољске штете МЗ „Бело Блато“ од 10.11.2014. године констатовано је да је штета настала од сувишних подземних и атмосферских вода, које су у више наврата и дуго стајале на површини предметних парцела и потапањем уништиле 50% меркантилног сунцокрета. Каналска мрежа чији је задатак одводњавање предметних парцела одржавана је у функционалном стању, а црпна станица је радила у пројектованом режиму тако да није долазило до изливања воде из каналске мреже. Наведено земљиште спада у групе слабо дренираних земљишта, услед чега је и постављена хоризонтална цревна дренажа у околним потесима.

Према налазу и мишљењу судских вештака, киша која је пала 15.05.2014. године на подручју Белог Блата и Перлеза може се сматрати екстремном кишом јер се јавља између 50 и 100 година, а да је систем био у потпуности у функционалном стању, односно да је пројектовани капацитет канала 100% функционалан, кишу која је пала током три дана маја 2014. године, требало је да одведе за преко 15 дана, док за време од преко 10 дана настаје 100% штета на усевима на поплављеној површини. Стање у каналима у периоду јун – новембар не би имало утицаја на штету на предметним парцелама да је тужилац после штете настале у мају и јуну засадио нови усев. Нефункционалност или смањена функционалност канала није директно утицала на формирање водолежа. Основни узрок настанка штете су пре свега екстремно велике количине падавина у периоду од три дана, 15.05. – 17. 05.2014. године, које су од стране Републичког хидрометеоролошког завода окарактерисане као „апсолутни максимум дневних падавина за мај за цео период рада станице од 1951. до 2016. године“. Други узрок настанка штете је бонитет земљишта које чине већином њиве 6. и

7. класе, које се дефинишу као „условно се користе као обрадиво земљиште, а масовно се користе као пашњаци, ливаде и шуме“, или „земљиште које се искључиво користи као пашњаци и шуме“. Трећи узрок настанка штете су високи нивои воде Тисе и Бегеја у том периоду. На предметном земљишту инфилтрацијом су подигнути нивои подземних вода до површине у депресијама ниво Тисе и Бегеја је 2,5 – 3 метра био виши са друге стране насипа у односу на коту терена предметних парцела. Падавине и водостаји река се могу подвести под „околности постојања више силе на предметни догађај“.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су одбили тужбени захтев тужиоца за накнаду штете са припадајућом каматом, налазећи да у конкретном случају нема узрочно-последичне везе између радњи туженог и настале штете тужиоцу, јер је до плављења парцела тужиоца дошло због изузетно неповољне метеоролошке ситуације у мају 2014. године, односно екстремно великих количина падавина у периоду од 15.05. до 17.05.2014. године, бонитета земљишта и високих нивоа Тисе и Бегеја, као објективних околности које су довеле до њеног настанка, те да су се стекли услови из члана 177. став 1. Закона о облигационим односима за искључење одговорности туженог у овом случају.

По оцени Врховног касационог суда, правилно је становиште нижестепених судова о неоснованости тужбеног захтева за накнаду штете.

Према члану 23. став 1. Закона о водама („Службени гласник Републике Србије“ број 30/10), Јавно водопривредно предузеће основано за обављање водне делатности на одређеној територији управља водним објектима за уређење водотока (члан 15) и за заштиту од поплава (члан 16. став 1. и 2) на водама I реда и водним објектима за одводњавање (члан 17) који су у јавној својини, и брине се о њиховом наменском коришћењу, одржавању и чувању. Водним објектима за уређење водотока и заштиту од поплава на водама II реда, објектима за заштиту од ерозије и бујица (члан 16. став 3) који су у јавној својини управља, брине се о њиховом наменском коришћењу, одржавању и чувању јединица локалне самоуправе на чијој територији се објекат налази (члан 23. став 4).

Одредбом члана 172. став 1. Закона о облигационим односима, прописано је да правно лице одговара за штету коју његов орган проузрокује трећем лицу у вршењу или у вези са вршењем својих функција. Чланом 173. истог закона, прописано да штета настала у вези са опасном ствари, односно опасном делатношћу, сматра се да потиче од те ствари, односно делатности, изузев ако се докаже да оне нису биле узрок штете, док је чланом 174. истог закона, предвиђено да за штету од опасне ствари одговара њен ималац, а за штету од опасне делатности одговара лице које се њоме бави. Према члану 184. истог закона, предузећа и друга правна лица која врше комуналну или другу сличну делатност од општег интереса одговарају за штету ако без оправданог разлога обуставе или нередовно врше своју услугу.

Услови за ослобађање од одговорности имаоца опасне ствари прописани су у члану 177. наведеног закона, тако што се ималац ствари ослобађа одговорности ако докаже да штета потиче од неког узрока који се налазио ван ствари, а чије се дејство није могло предвидети, ни избећи или отклонити (став 1.).

Имајући у виду наведене законске норме, неосновани су наводи ревизије о погрешној примени материјалног права, јер да би неко био одговоран за штету, између његове радње и штете треба да постоји узрочна веза, односно штета треба да буде резултат понашања лица коме се она приписује. Питање узрочне везе решава суд у сваком појединачном случају и тако одлучује о захтеву за накнаду штете. Како је правило да за штету од опасне ствари одговара њен ималац, за штету од опасне делатности одговара лице које се њоме бави, у том случају ималац, односно држалац опасне ствари може се ослободити одговорности за штету од опасне ствари ако је штета условљена одређеним околностима. У те околности, између осталог, спада и виша сила, те се држалац опасне ствари ослобађа одговорности ако докаже да штета потиче од узрока који се налазио ван ствари, а чије се дејство није могло предвидети, избећи, нити отклонити. Наиме, о штети насталој дејством више силе може се говорити само ако су се кумулативно стекле три правно релевантне чињенице: спољашност узрока, његова непредвидивост и његова неизбежност или неотклоњивост.

Код утврђеног, да је у конкретном случају до формирања водолежа на парцелама тужиоца и настанка штете на засејаним усевима сунцокрета дошло услед екстремно велике количине падавина, бонитета земљишта и високог нивоа Тисе и Бегеја, то је правилан закључак другостепеног суда да ове околности представљају вишу силу и да постоји основ за искључење одговорности туженог за насталу штету у смислу члана 177. став 1.ЗОО, јер је штета потекла од узрока чије се дејство није могло предвидети, избећи, нити отклонити, те и не постоји одговорност туженог за настанак исте.

Наводима ревизије којима се оспорава налаз и мишљење судских вештака, тужилац заправо побија оцену доказа и самим тим правилност утврђеног чињеничног стања, што у поступку по ревизији нема утицаја за одлучивање, имајући у виду да ревизија не може да се изјави због погрешно или непотпуно утврђеног чињеничног стања, јер је тако прописано одредбом члана 407. став 2. Закона о парничном поступку, осим у случају из члана 403. став 2. тог Закона, што овде није случај.

Суд је ценио и остале наводе ревизије, па је нашао да су неосновани, јер суштински представљају понављање навода који су истицани у жалби против првостепене пресуде, а ове наводе је другостепени суд правилно оценио као неосноване и за ту оцену дао јасне и довољне разлоге, које у свему прихвата и овај суд.

На основу члана 414. став 1. ЗПП, Врховни касациони суд је одлучио као у ставу првом изреке.

Како трошкови на име састава одговора на ревизију нису били потребни за вођење ове парнице, то је одбијен захтев туженог за накнаду трошкова на име састава одговора на ревизију, те је применом одредбе члана 154. став 1. у вези са чланом 165. став 1. ЗПП, одлучено као у ставу другом изреке.

**Председник већа – судија
Марина Милановић,с.р.**

**За тачност отправка
управитељ писарнице
Марина Антонић**